

Інформація, що міститься в прийнятих до обліку первинних документах, систематизується на рахунках бухгалтерського обліку в регістрах синтетичного і аналітичного обліку шляхом подвійного запису їх на взаємозв'язаних рахунках бухгалтерського обліку. Операції в іноземній валюті відображаються також у валюті розрахунків і платежів по кожній іноземній валюті окремо.

Дані аналітичних рахунків повинні бути тотожними відповідним рахункам синтетичного обліку на перше число кожного місяця.

Отже, синтетичний та аналітичний облік дебіторської та кредиторської заборгованості за розрахунками з покупцями та постачальниками є невід'ємною частиною раціональної організації бухгалтерського обліку.

Список використаної літератури

1. Кияшко О. М. Необхідність облікового забезпечення управління дебіторською заборгованістю підприємства / О. М. Кияшко // Актуальні проблеми економіки. - 2009. - №3. - С. 190-196.

2. Лищенко О. Г. Управління дебіторською заборгованістю як фактором фінансової стійкості підприємства / О. Г. Лищенко, І. С. Серeda // Держава та регіони. Серія: Економіка і підприємництво. - 2011. - №3. - С. 84-89.

3. Пархоменко В. Документальне забезпечення бухгалтерського обліку [Текст] / Валерій Пархоменко // Бухгалтерський облік і аудит. – 2010. – № 8.– С. 7–11.

ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ БУДІВЕЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ

*Шкурко О. В., канд. екон. наук, Хар М. А., магістр, Харківський
Національний університет міського господарства імені О. М. Бекетова*

Методика обліку, яку застосовують на українських будівельних підприємствах потребує вдосконалення відповідно до поставлених вимог ринкових конкурентів

Будівництво як вид економічної діяльності характеризується специфічним веденням обліку і є досить важливим в умовах розвитку ринкових відносин в Україні. Будівельне підприємство – це самостійно господарюючий будівельний, спеціальний суб'єкт, кінцевим результатом якого є об'єкт будівництва – основний засіб чи його вдосконалення.

Важливу роль в будівельній галузі відіграють капітальні інвестиції, як основна ланка перезброєння підприємства, що пов'язана з введенням у дію основних засобів. Зважаючи на те, що основні засоби суттєво різняться між собою за своїм функціональним призначенням, прийняття ефективних управлінських рішень потребує достовірних даних про стан їх використання, одержання яких значною мірою залежить від наявної системи обліково-аналітичного забезпечення управління діяльністю будівельних підприємств. Вагомий внесок в дослідження проблем обліково-аналітичного забезпечення на будівельних підприємствах внесли такі науковці, як Н.В. Голячук, Н.А. Тичиніна.

Зокрема, як стверджує Н. В. Голячук обліково-аналітичне забезпечення на підприємствах - це компонент інформаційного забезпечення управління підприємством, яке дозволяє розв'язувати функціональні задачі управління, забезпечуючи керівництво повною та достовірною інформацією про господарські процеси та зв'язки із зовнішнім середовищем.

На думку Тичиніної обліково-аналітична система будь якого будівельного підприємства складається з чотирьох взаємопов'язаних підсистем: облікове забезпечення, аналітичний облік, інформаційний облік, аудиторський облік.

Обліково-аналітичне забезпечення визначається економічними явищами і процесами, які характеризують господарську діяльність підприємств і причинно-наслідковими зв'язками між значною кількістю факторів і результативних показників. Обліково-аналітичним забезпеченням є єдність систем обліку, аналізу і аудиту, об'єднаних інформаційними потоками для управління економічними процесами при виборі напрямів функціонування і розвитку підприємства

Елементами системи обліково-аналітичного забезпечення є облік й аналіз, які взаємодіють між собою, формуючи потужну інформаційну базу для прийняття рішень і здійснення контролю:

Внутрішнього:

- внутрішньогосподарський контроль;
- внутрішній аудит;

Зовнішнього:

- аудит;
- ревізія;
- судово-економічна експертиза.

Особливістю будівельної діяльності є тривалий виробничий процес, адже будівництво може відбуватись від місяця до кількох років. Упродовж цього часу у обліку відображається безліч господарських операцій, та подій. Усі вони повинні бути відображені в обліку будівельного підприємства, і через це пропонуються відповідні норми законодавства:

- в бухгалтерському обліку операції будівельних підприємств представляються відповідно до вимог П(С)БО 18 «Будівельні контракти», та М(С)БО 11 «Будівельні контракти»

- в податковому обліку діє особливий порядок оподаткування, що передбачено п.187.9 ст. 187 і п.198.2 ст.198 ПКУ

Також особливістю будівельної діяльності є те, що кінцевий результат виступає у вигляді об'єкта основних засобів, або нерухомої нової споруди. Це вимагає здійснювати облік усіх витрат окремо по кожному з них протягом тривалого періоду часу.

Виходячи з цього в обліку будівельних контрактів виникає проблема визнання суми доходів і витрат за кожний об'єкт протягом терміну будівництва, та проблема оцінки доходів і витрат, здійснених у результаті виконання будівельних контрактів.

Причина виникнення першої проблеми полягає в тому, що сума доходу за будівельним контрактом визначається на підставі його умов, в яких вказується договірна сума за весь комплекс будівельних робіт, яка вказана у контракті. Якщо і є розбиття доходу по окремих етапах будівництва, то таких етапів небагато, їх кількість менша кількості облікових періодів, після закінчення яких будівельному підприємству необхідно визначити суму доходу, яка була отримана у результаті будівництва.

Що стосується другої проблеми, то причина її виникнення прямо пов'язана з тривалістю процесу будівництва та виникаючих у результаті цього змін справедливої вартості активів, які отримані або підлягають одержанню за будівельним контрактом.

У П(С)БО 18 розглядаються 2 види будівельних контрактів:

- з фіксованою ціною (це договір про будівництво, який передбачає фіксовану ціну всього обсягу робіт з будівельного контракту чи фіксовану ставку за одиницю кінцевої продукції, що випускатиметься на об'єкті будівництва);

- за ціною «витрати плюс» (це договір про будівництво, що передбачає ціну як суму фактичних витрат підрядчика при виконанні будівельного контракту і узгодженого прибутку).

Велике значення в обліку будівельної діяльності мають витрати, що направлені на впровадження заходів щодо раціонального та економного використання всіх наявних ресурсів. Склад статей калькулювання виробничої собівартості будівельно-монтажних робіт встановлюється підприємством відповідно до П(С)БО 16 «Витрати».

Порівнюючи облік на українських будівельних підприємствах з підприємствами Російської Федерації, можна виділити нижченаведені особливості процесу будівельного виробництва:

Організаційно-технічна особливість	Організація обліку
Територіальна відособленість об'єктів будівництва	Облік доходів і витрат організовується по об'єктам будівельного виробництва
Індивідуальний характер будівельного виробництва	Облік доходів і витрат здійснюється за договорами на будівництво
Територіальна закріпленість будівельної продукції	Будівлі і споруди створюються на певній земельній ділянці і упродовж усього періоду будівництва залишаються нерухомими; наявність витрат: по перебазуванню будівельних машин і механізмів; на передислокацію будівельних підрозділів;

Тривалість виробничого циклу	Інвентарна вартість об'єкту визначається упродовж усього періоду будівництва; розрахунки ведуться за умовно готову продукцію; доходи і фінансові результати формуються як після закінчення будівництва, так і по частковій готовності об'єкту будівництва.
Колективний характер ведення робіт	Використання переважно колективною форми оплати праці; наявність особливих форм преміювання (преміювання за дострокове введення об'єктів в експлуатацію)
Велика кількість матеріалів	Різноманіття номенклатури використовуваних матеріалів; наявність різних методик обліку матеріалів залежно від умов їх зберігання; велика матеріаломісткість будівельного виробництва)

Найважливішими завданнями сучасної практики обліку, аналізу і управління є реалізація прийнятих рішень, метою яких є досягнення стійкості і ефективності функціонування будівельних організацій. З цією метою актуальною стає проблема формування системи, якій властиві функції обліку та аналізу.

Формування обліково-аналітичного забезпечення є необхідністю для організації обліку і аналізу виробничого процесу і прийняття системи необхідних рішень в області зниження витрат і оптимізації собівартості, що дозволяють досягти прогнозованої величини зростання обсягів робіт будівельних підприємств.